

...

Fővárosi Ítéltábla

10.Gf.40.397/2020/6.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Ravasz László ügyvéd (cím10) által képviselt Felperes1 (Felperes1 címe) I. rendű és Felperes2 (Felperes1 címe) II. rendű felpereseknek az Imre Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Imre András ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Alperes1 címe) I. rendű és Alperes2 (Alperes2 címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. július 13-án kelt 33. sorszámú végzésével kijavított 2019. szeptember 19-én kelt 6.G.42.141/2018/29. számú ítélete ellen a felperesek által 31. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és a II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. és a II. rendű alpereseknek együttesen 84.000 (Nyolcvannégyezer) forint + áfa összegű másodfokú ügyvédi munkadíjat; továbbá az illetékfeljegyzési jogukra tekintettel az államnak külön felhívásra 664.000 (Hatszázhatvannégyezer) forint jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletével az I. és a II. rendű felperes keresetét – amelyben a 2008. szeptember 15-én kötött kölcsönszerződés III. pont második bekezdése 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209/A. § (1) bekezdése szerinti érvénytelenségének a megállapítását kérték, mivel a kikötés ellentétes a rPtk. 209. § (1) bekezdésével, mert azt nem tárgyalták meg és egyértelműen hátrányos az adósnak, a hitelező érdekét szolgálja; továbbá a kikötés a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (Rendelet) 1. § (1) bekezdésének b) és j) pontjaiba, valamint a 2. § b) pontjába is ütközik. Hivatkoztak arra, hogy a 2014. évi XL. törvény (DH2. törvény) 37. §-a szerinti kérelem előterjesztésére nincs módjuk. Kérték továbbá annak megállapítását is, hogy a kölcsönszerződéstől 2015. július 8-án történt elállásra tekintettel az I. rendű alperes 2016.

január 19-i felmondása alaptalan, az elállás miatt a szerződés megszűnt – elutasította és kötelezte az I. és a II. rendű felpereseket, hogy egymás között egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 415.000 forint, a II. rendű alperesnek 207.500 forint perköltséget és az államnak külön felhívásra 498.000 forint feljegyzett kereseti illetéket.

[2] Határozata indokolásában rögzítette, hogy az I. és a II. rendű felpereseknek a kölcsönszerződés nem létezésének megállapítására irányuló kereset vonatkozásában a pert a 29-IV. sorszámú végzésével megszüntette ítélt dologra hivatkozással.

[3] A DH2. törvény 37. § (1) bekezdésére történő utalással rögzítette, hogy a per megszüntetésének ezen az alapon nem volt helye, mivel az I. és a II. rendű felperesek arra hivatkoztak, hogy a keresetük kapcsán elszámolási jogkövetkezmény nem alkalmazható, illetve a devizahiteles törvényeknek megfelelő elszámolás előterjesztéséről nem nyilatkoztak, ezért a keresetet érdemben bírálta el.

[4] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjának megfogalmazása kétértelmű, mivel az értelmezhető úgy, hogy a hitelezőt jogosítja fel annak megállapítására, hogy a hitelező teljesítése szerződésszerű-e és értelmezhető úgy is, hogy a hitelezőt annak megállapítására jogosítja fel, hogy a fogyasztó teljesítése szerződésszerű-e. A jogszabálysöveg értelmezéséhez az elsőfokú bíróság a 93/13/EGK irányelv (Irányelv) 3. § (2) bekezdését használta. Megállapította, hogy az Irányelv 3. § (3) bekezdésének implementálása a Rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja, ezért az itt meghatározott rendelkezés úgy értelmezendő, tisztességtelennek minősül az a feltétel, amely kizárólag a hitelezőt jogosítja fel annak megállapítására, hogy a hitelező teljesítése szerződésszerű-e. A jogszabály így megállapított tartalmában nem szerepel a felperes által állított előírás, ezért ennek alapján a támadott rendelkezés eleve nem minősülhet tisztességtelennek. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban hivatkozott a BH2018. 146. számú eseti döntésre és a Kúria Gfv.VII.30.700/2017/6. és Gfv.30.148/2018/6. számú határozataiban kifejtett álláspontra is.

[5] A Rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontja alapján az I. és a II. rendű felperesek keresetével összefüggésben azt kellett vizsgálnia, hogy megváltozik-e a bizonyítási teher. Megállapította, hogy tartozás-elismerésről a támadott kikötések vonatkozásában nem lehet szó.

[6] A jelen esetben a felek kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján a hitelező köteles volt meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni. E jogviszony vonatkozásában a rPtk. 523. § (1) bekezdését és az 1952. évi III. törvény (rPp.) 164. § (1) bekezdését alapul véve megállapította, ha az adós tagadja a kölcsön átvételét, ennek a bizonyítására nem kötelezhető, hanem a hitelező köteles a kölcsön nyújtását és elfogadását bizonyítani. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a hitelező tagadja az adós törlesztését, nem

kötelezhető ennek a bizonyításra, hanem az adós köteles a törlesztés teljesítését bizonyítani, míg a hitelezőt annak bizonyítása terheli, hogy a kapott összeget szerződésszerűen elszámolta. Magából a kölcsönszerződésből következik az, hogy eleve az adós köteles bizonyítani a törlesztéseinek az összegét akár peres, akár peren kívüli eljárásról van szó.

[7] A keresettel támadott kikötés ezt a kötelezettséget a törlesztés körében fogalmilag képtelen az adós hátrányára megváltoztatni, mivel az eleve őt terheli. A kikötés tartalmából következően a törlesztés elszámolására vonatkozó bizonyítási terhet sem változtatja meg, azaz a felmondási ok bizonyítása továbbra is a hitelező kötelezettsége.

[8] A követelés megszűnésénél azt kell bizonyítani, hogy a követelést kielégítették, azaz az adóst ugyanannak a bizonyítása terheli a rPp. 369. § a) és b) pontjai alapján indított perben, mint ami a rPtk. 523. §-a szerint, ebben az esetben is a hitelezőt terheli annak a bizonyítása, hogy az adós teljesítését a szerződésnek megfelelően elszámolta. A követelés érvényes létre nem jöttére vonatkozó bizonyítási teher is a rPtk.-nak és a rPp. általános szabályainak (rPp. 365. §) megfelelően alakul. A hitelező ezért helytállóan hivatkozott arra, hogy a támadott kikötések a bizonyítási kötelezettséget nem érintették. Álláspontjának alátámasztására utalt az EBH2018. G.1. számú gazdasági elvi határozatra, a BH2018. 146. számú eseti döntésre és a Kúria a Gfv.VII.30.700/2017/6. számú és a Gfv.VII.30.148/2018/6. számú határozataiban foglaltakra.

[9] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság az I. és a II. rendű felperesek által támadott kikötéseket nem találta tisztességtelennek, ezért a keresetet elutasította.

[10] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. és a II. rendű a felperesek nyújtottak be fellebbezést, amelyben kérték annak a megváltoztatását, a kereseti kérelmüknek történő helyt adást, valamint az alperesek első- és másodfokú perkielégben való egyetemleges marasztalását.

[11] Álláspontjuk szerint a Rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjával kapcsolatos ítéleti okfejtés két irányban is téves. Egyrészt a pénzintézet teljesítése nem csak a folyósítás, hanem a szerződéshez kapcsolódó nyilvántartások vezetése, a tartozás mértéke mindenkor közzlése, ennek ellenőrizhetőségének biztosítása. Mindez az együttműködési kötelezettségből is ered. A támadott kikötés vonatkozásában a kifogásuk egyben a hitelező teljesítésére, annak szerződésszerűségére is vonatkozik, mivel amikor a hitelező megállapítja az adós szerződésszerű teljesítését, akkor ez a folyamat egyben az ő teljesítésének is minősül és ezen teljesítés ellenőrizhetetlensége a támadott kikötés körébe esik. Ugyanakkor a felperesek a saját teljesítésük szerződésszerűsége alperesi kizárólagos feljogosítását is állították, akkor is, ha ebben benne van a hitelező teljesítése szerződésszerűsége megítélésére kizárólagos feljogosítás is. Az Európai Unió Bírósága (EUB) a C-186/16. számú ítéletében kifejtette, hogy a tagállami bíróság hivatalból köteles vizsgálni az Irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozván a fogyasztó és az eladó vagy

szolgáltató közötti egyenlőtlen helyzetet. Az elsőfokú bíróság azonban nem ennek megfelelően járt el, továbbá az 1/2005. (VI. 15.) PK vélemény alapján figyelemfelhívással is élnie kellett volna.

[12] Amikor a hitelező megítéli az adós teljesítését és e körben az egyoldalú feljogosítás miatt nem kell számot adni akár az adós, akár a közjegyző felé, a végrehajtás elrendelése iránti kérelemnél az rPtk. 293. § szerinti szabályok betartásáról a vélt vagy valós hátralék kiszámítását illetően, akkor tisztességtelen, hogy nem kell ellenőrizhetővé tennie a saját nyilvántartás-vezetésben, adósi tartozás közben megnyilvánuló teljesítése szerződésszerűségét. Amennyiben a hitelező ettől a követelménytől mentesül és egyoldalúan feljogosítja a szerződéses kikötés a tartozás mértéke megítélésére, egyben a saját levezetése, tartozás-kimutatása szerinti teljesítése szerződésszerűsége megítélése, akkor az a kikötés tisztességtelen.

[13] Nem értettek egyet az elsőfokú bíróságnak a Rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontja körében kifejtett elsőfokú bírósági állásponttal sem. A tartozás mértéke ugyan összefüggésben áll a befizetések összegeivel, időpontjaival, tényével, azonban nem egyszerűsíthető le azokra, a kamatok alkalmazásánál a jóváírás napjának hitelezői ismerete, az árfolyamok korrigálásánál a kiterhelési dátumok és a törlesztési dátumok tudomása, a kapcsolódó árfolyamok közlése, igazolása már a felperes bizonyítási terhe lenne, a tartozás kiszámításánál ezek fontos tényezők. A befizetések időpontjai és forintösszege tekintetében valóban nem lehet szó a bizonyítási teher megváltoztatásáról az adós hátrányára, minden más vonatkozásban igen.

[14] A rPtk. 293. §-a szerint a hitelezőnek göngyölve kell kimutatni a befizetéseket, amelyekből a tartozás alakulása nyomon követhető. Ennek keretében kell levezetni, hogy a perbeli szerződés megkötésétől az igényérvényesítés időpontjáig mely időpontban, a perbeli szerződés mely rendelkezése alapján és milyen mértékű törlesztőrészlet, kamat és árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség keletkezett; ebből pontosan mikor és milyen törlesztőrészletet, kamatot vagy árfolyamváltozásból eredő felszámolható összeget fizetett meg az adós; ezen összegeket a hitelező mikor és pontosan milyen esetlegesen fennálló tartozásra számolta el; a késedelembe esés miatt mikor, milyen mértékű késedelmi kamatot és egyéb, a perbeli szerződésbe foglalt költséget számított fel; az elszámolásának mi volt a ténybeli és a jogi alapja; ezt követően minden egyes befizetést göngyölve kell kimutatni a tartozás alakulásáról. Igazolnia kellene az egyes időpontokhoz kapcsolódóan érvényesített devizaárfolyam mértékét, annak szerződéses alapját.

[15] Mindezekon felül meg kell jelölnie, hogy a kamatváltozásokat, az árfolyamváltozásból eredő követeléseket és egyéb költségek felszámítását, annak levezetését. Amennyiben a hitelező mindettől a követelménytől megmenekül a bizonyítási teher megfordításával, akkor az a kikötés tisztességtelen.

[16] Az I. és a II. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperesek perköltségben marasztalását a csatolt költségjegyzék alapján.

[17] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a tényeket helyesen tárta fel, ehhez kapcsolódóan a tényállást helyesen állapította meg, a megfelelő bizonyítást lefolytatta és ebből okszerű, helyes következtetésre jutott.

[18] Az I. és a II. rendű felperesek által a fellebbezésben kifejtett érvelésük nem helytálló, az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a Rendelet 1. § (1) bekezdésének b) és j) pontjait és ebből jogilag megalapozott következtetésre jutott.

[19] Ismételten kiemelték az EBH2018. G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatban foglaltakat, amely többek között kimondja, hogy „az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Minderre tekintettel az ilyen szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.” Idézték továbbá ezen gazdasági elvi határozat 24., 25. és 26. pontjait. Hangsúlyozták, hogy a Kúria által hozott elvi határozatok célja a jogalkalmazás egységének a biztosítása, ezért ezen gazdasági elvi határozatot az eljáró bíróságok a döntésük meghozatalakor kötelesek figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából kitűnik, hogy osztotta ezt a véleményt.

[20] Ismételten utaltak a Kúria Gfv.VII.30.205/2018/6. számú ítéletében foglaltakra, amely kifejezetten a támadott szerződési tartalommal egyező feltétel esetében állapította meg, hogy a szerződés III. pontjának rendelkezései nem fordítják meg a bizonyítási terhet a felperes hátrányára, és nem zárják el a felperest attól sem, hogy teljesítése jogszerűségét maga is megállapítsa.

[21] Az elsőfokú bíróság a keresettel támadott kikötések és az ahhoz kapcsolódó szerződési tartalom vonatkozásában hivatalból nem észlelt érvénytelenségi okot.

[22] A DH2. törvény alkalmazhatósága körében teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság indokolásában foglaltakat.

[23] Az I. és a II. rendű felperesek a kölcsönszerződés nem létezésének megállapítására irányuló, az elsőfokú bíróság pert megszüntető 29-IV. sorszámú végzésével szemben nem éltek fellebbezéssel.

[24] A Fővárosi Ítéltábla az I. és a II. rendű felperesek fellebbezését az rPp. 256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[25] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta és bírálta felül, erre tekintettel kizárólag abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a perbeli deviza alapú kölcsönszerződés a Rendelet 1. § (1) bekezdésének b) vagy j) pontjába ütközik-e, és erre tekintettel a kölcsönszerződés érvénytelen-e.

[26] Az I. és a II. rendű felperesek fellebbezése nem alapos.

[27] Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges mértékben a tényállást feltárta, a lefolytatott bizonyítási eljárás, a vonatkozó jogszabályok és a bírósági gyakorlat megfelelő alkalmazásával helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek által kötött kölcsönszerződés nem érvénytelen.

[28] A perbeli deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt rPtk. 209. § (1) bekezdése értelmében az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel akkor minősül tisztességtelennek, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

[29] A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát. A (3) bekezdés alapján külön jogszabály meghatározhatta azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni.

[30] Azoknak a szerződési feltételeknek a meghatározását, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek („fekete lista”), továbbá amelyeket az ellenkező bizonyításáig kell tisztességtelennek tekinteni („szürke lista”), a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt Rendelet tartalmazta.

[31] A fogyasztói szerződésben foglalt valamely általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelensége körében tehát a bíróságnak elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az a jogszabályban meghatározott, és ily módon a jogszabály erejénél fogva (ex lege) tisztességtelennek minősülő feltételek körébe tartozik-e. Ha odatartozik, tisztességtelensége a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdései szerint a tisztességtelenség megállapítása körében egyébként irányadó szempontok mérlegelésének, értékelésének mellőzésével megállapítható. Ha kívül esik a jogszabályban tisztességtelennek minősített szerződési feltételek körén, a bíróságnak a rPtk. 209. §-ában meghatározott szempontok mérlegelésével kell vizsgálnia azt, hogy a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott szerződési feltétel a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével megbontja-e a szerződő felek jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát, indokolatlanul és egyoldalúan előnyös-e a fogyasztóval szerződő fél, illetve hátrányos-e a fogyasztó számára.

[32] A felperes a keresetében a „feketelistába” tartozó, a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjaiban nevesített okok fennállását állította, az elsőfokú bíróság mindegyik esetben helyesen vont következtetést arra, hogy egyik ok sem valósult meg, amely alapján a szerződési kikötés tisztességtelensége megállapítható lenne.

[33] Az elsőfokú bíróság a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjának értelmezésekor helyesen vette figyelembe az Irányelv 3. cikk (3) bekezdését, ezen túlmenően az Irányelv mellékletének 1.m) alpontjával történő együttes értelmezésekor egyértelműen megállapítható, hogy az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet, azaz a bankot, jogosítja fel arra, hogy a saját teljesítése megfelelőségét egyoldalúan és kizárólagosan maga állapítsa meg. Ezt támasztja alá az EUB C-34/18. számú ítélete is, amely többek között azt rögzíti: az Irányelv 3. cikkének az Irányelv mellékletében foglalt 1.m) alpontjával összefüggésben olvasott (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az nem terjed ki az olyan szerződési feltételre, amely feljogosítja az eladót vagy szolgáltatót annak egyoldalú megítélésére, hogy a fogyasztó szerződésszerűen teljesítette-e az őt terhelő szolgáltatást.

[34] Az elsőfokú bíróság által hivatkozott eseti döntéseken túlmenően egységes a bírói gyakorlat (Kúria Gfv.VII.30.250/2018/4., Gfv.VII.30.322/2018/8., Pfv.V.20.342/2018/5., Pfv.VI.20.368/2018/7., Pfv.I.20.304/2019/11., valamint BH2019. 78.) abban, hogy a keresettel támadott szerződéses rendelkezés nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem vonja el az I. és a II. rendű felperesek kötelmi jogát arra, hogy az I. rendű alperes szolgáltatásának a megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), ezért a kölcsönszerződés III. pont második bekezdése jogorvoslat tárgyát képező rendelkezésének tisztességtelensége ezen a címen nem állapítható meg.

[35] A Kúria a BH2018. 146. számú eseti döntésében többek között azt is kifejtette, hogy a perbelihez hasonló tartalmú szerződéses rendelkezés az I. és a II. rendű felperesek jogi helyzetét nem érinti, azt nem teszi hátrányosabbá. A szerződéses kikötés tisztességtelensége

megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, mivel az I. rendű alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára.

[36] Az I. és a II. rendű felperesek a fellebbezésükben megalapozatlanul sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az EUB C-186/16. számú ítélet 88. pontjában foglaltan hivatalból nem vizsgálta a szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, figyelemmel arra, hogy a kereset a kölcsönszerződés III. pont második bekezdés tisztességtelenségének a megállapítására irányult, amelyet az elsőfokú bíróság erre figyelemmel vizsgált és vonta le a határozata jogi indokolásában az ezzel kapcsolatos következtetését. Ezen túlmenően a határozat jogi indokolásában rögzítette, hogy a keresettel támadott kikötések és az ahhoz kapcsolódó szerződési tartalom vonatkozásában hivatalból nem észlelt érvénytelenségi okot, amelyre figyelemmel a semmisségi ok hivatalbóli észlelése kapcsán követendő eljárásról szóló 1/2005. (VI. 15.) PK véleményben foglaltakat nem kellett alkalmaznia, e körben semmilyen mulasztás nem terheli.

[37] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjának helyes értelmezésével állapította meg azt, hogy a perbeli kölcsönszerződés III. pont második bekezdésének az I. és a II. rendű felperesek által vitatott rendelkezése nem tisztességtelen.

[38] A bizonyítási teher azt jelenti, hogy a per eldöntése szempontjából jelentős valamely tény bizonyíthatlansága melyik fél terhére esik. A rPp. 3. § (3) bekezdésének és 164. § (1) bekezdésének a bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítási teherre vonatkozó általános szabályai értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el, és a bizonyítás sikertelenségének a következményeit is ez a fél tartozik viselni.

[39] Mindebből az következik, hogy a perbeli kölcsönszerződésből eredő valamely követelés érvényesítése iránt indított perben az igényt érvényesítő bankot terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés alapján mekkora összeg folyósítására került sor, az adósoknak mekkora összegű tartozása keletkezett, abból mennyit fizettek vissza, és erre tekintettel még mekkora tartozásuk áll fenn. E tények bizonyítása körében a bank okirati bizonyítékként felhasználhatja nyilvántartásait, üzleti könyveit, amelyekkel szemben azok tartalmának vitatása esetén az adósok az eljárásjogi szabályok szerint ellenbizonyítással élhet. Ez a jogosultság őket az eljárásjogi szabályok alapján attól függetlenül megilleti, hogy a szerződésben úgy nyilatkoztak, a bank könyveit, nyilvántartásait irányadónak és hitelesnek fogadják el. E szerződéses nyilatkozat az I. és a II. rendű felperesek peres eljárásbeli jogaira semmilyen módon nem hat ki, egyik fél irányában sem eredményezi a bizonyítási teher módosulását.

[40] Ezzel azonos jogi következtetés vonható le a Vht. szabályai alapján is.

[41] A Kúria az EBH2018. G.1. számú gazdasági elvi határozatában kifejtette, a perbeli kölcsönszerződés megkötése időpontjában hatályos 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 21. § (1) bekezdése [jelenleg 23/C. § (1) bekezdése] értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és az ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Amennyiben a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. 21. § (2) bekezdése [jelenleg 23/C. § (2) bekezdése] szerint az is szükséges, hogy a feltétel, vagy az időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

[42] A közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt ugyancsak közokiratba foglalt jognyilatkozattal mondta fel a szerződést. A szerződésszegés tényleges bekövetkezése és az emiatt közölt felmondás jogszerűsége a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e körben elégséges a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata.

[43] Az adós szerződésszegésének, illetőleg a szerződés felmondásának tényét, valamint a fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján a közjegyző az 1991. évi XLI. törvény (Kjtv.) 111. § (1) bekezdése alapján jogi jelentőségű tényeket tartalmazó ténytanúsító okiratban rögzítheti. Ennek megfelelő okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is igényelheti a közjegyzőtől, ha az adóssal kötött szerződésben erről külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok hitelesek és ténytanúsítvány kiállításának az alapjául szolgálhatnak.

[44] Amennyiben a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós valóban a rPp. 369. §-a szerinti végrehajtási perre kényszerül, ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői ténytanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben részletezett szabályokból és nem a kölcsönszerződés keresettel támadott rendelkezéséből következik.

[45] Mindezért a keresettel támadott szerződési feltétel nem biztosít több jogosultságot a bank részére, és nem ró többletkötelezettséget a felperesre, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék.

[46] A Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja szerinti tisztességtelenségi ok vonatkozásában eltérő következtetés az EUB C-34/18. számú ítéletében foglaltak alapján sem vonható le.

[47] A támadott feltétel csak akkor lehet tisztességtelen a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján, ha a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a fogyasztóval szerződő fél a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. Az EUB C-415/11. számú ítéletének 76. pontja értelmében ez az eset akkor áll fenn, ha az a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza a fogyasztót. A támadott kikötés a fentebb és az EBH2018. G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatban kifejtettek tekintetével nem alkalmas a tisztességtelenség megállapításához szükséges mértékű egyenlőtlenség előidézésére, mivel a hivatkozott Kjtv. és rPtk. szabályai alapján a felperes a támadott szerződési feltétel hiányában is ugyanolyan helyzetben lenne, mint akkor, ha a kikötést a szerződés tartalmazza. Ugyanígy foglalt állást a Kúria a Gfv.VII.30.518/2018/5. számú ítéletében.

[48] A felperes által a keresetben támadott rendelkezés nem tartalmaz jogról való lemondó nyilatkozatot sem (BH2018. 17.), figyelemmel arra is, hogy a rPtk. 207. § (4) bekezdése és a rPtk. 205/B. § (2) bekezdése értelmében a jogról lemondó nyilatkozatnak kifejezettnak kell lennie és azt nem lehet kiterjesztően értelmezni, ilyen nyilatkozatot azonban a perbeli kölcsönszerződések nem tartalmaznak. Mindez azt jelenti, hogy a felperesnek mind peren kívül, mind perben lehetősége van arra, hogy a bank által fennállóként megjelölt tartozásaösszegezését vitássá tegye. Ugyanígy foglalt állást a Kúria – többek között – a Gfv.VII.30.518/2018/5. számú ítéletében is.

[49] Az I. és a II. rendű felperesek által a fellebbezésben kifejtett okfejtésük, a bankot terhelő kimutatás részletezése nem támasztja alá a bizonyítási teher megfordításával kapcsolatos állításukat. Az I. és a II. rendű felperesek által Gf/4. sorszámon benyújtott Győri Ítéltáblai határozat jelen ügyben azért sem releváns, mert abban az eljárásban a felpereseknek a Rendelettel kapcsolatban semmilyen igényük nem volt.

[50] A kifejtettek figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján – kiegészített indokolással – helybenhagyta.

[51] A Fővárosi Ítéltábla a peresztes I. és a II. rendű felpereseket a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. és II. rendű alperesek javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján általuk érvényesített ügyvédi munkadíj megfizetésére.

[52] Az I. és a II. rendű felperesek illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesültek, a fellebbezésük eredménytelenségére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kell megfizetniük a jogorvoslati illeték összegét.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k.

bíró

Dr. Felker László s.k.

bíró